

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на образованието и науката

ЗА П О В Е Д

№ .....2023г.

На основание чл. 36, ал. 2 от Закона за професионалното образование и обучение, във връзка с чл. 2, ал. 1 и 2 от Наредба № 1 от 19.02.2020 г. за организацията и провеждането на изпитите за придобиване на професионална квалификация, при спазване изискванията на чл. 66, ал. 1 и 2 от Административнопроцесуалния кодекс

У Т В Ъ Р Ж Д А В А М

Национална изпитна програма за провеждане на държавен изпит за придобиване на трета степен на професионална квалификация за **специалност код 2130201 „Фотография“** от **професия код 213020 „Фотограф“** от професионално направление код 213 „Аудио-визуални изкуства и техники; производство на медийни продукти“

X

Проф. Галин Цоков
Министър на образованието и науката

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

**НАЦИОНАЛНА ИЗПИТНА ПРОГРАМА
ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА
ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ
НА ТРЕТА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ**

	Код по СШОО	Наименование
Професионално направление	213	„Аудио-визуални изкуства и техники; производство на медийни продукти“
Професия	213020	„Фотограф“
Специалност	2130201	„Фотография“

Утвърдена със Заповед № РД09 –.....

София, 2023 г.

I. ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ И ЦЕЛ НА ИЗПИТНАТА ПРОГРАМА

Националната изпитна програма е предназначена за провеждане на държавния изпит за придобиване на трета степен на професионална квалификация по специалност код 2130201 „Фотография“, професия код 213020 „Фотограф“ от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от Закона за професионалното образование и обучение. (ЗПОО).

Целта на настоящата изпитна програма е да определи единни критерии за оценка на професионалните компетентности на обучаваните, изискващи се за придобиване на трета степен по изучаваната професия „Фотограф“, специалност „Фотография“. Националната изпитна програма е разработена във връзка с чл. 36 от ЗПОО и чл. 2, ал. 1 и 2 от Наредба № 1 от 19.02.2020 г. за организацията и провеждането на изпитите за придобиване на професионална квалификация.

II. СЪДЪРЖАНИЕ НА НАЦИОНАЛНАТА ИЗПИТНА ПРОГРАМА

За държавен изпит за придобиване на професионална квалификация:

1. Част по теория на професията:
  - 1.1. изпитни теми с кратко описание на учебното съдържание по всяка тема;
  - 1.2. критерии за оценяване на резултатите от обучението по всяка изпитна тема;
2. Част по практика на професията:
  - 2.1. указание за съдържанието на индивидуалните задания;
  - 2.2. критериите за оценяване на резултатите от обучението.
3. Система за оценяване.
4. Препоръчителна литература.
5. Приложения:
  - а. изпитен билет - част по теория на професията;
  - б. индивидуално задание по практика;

III. ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ – ЧАСТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА

1. Изпитни теми с кратко описание на учебното съдържание по темите, критерии за оценяване на резултатите по всяка изпитна тема

Изпитна тема №1. Развитие на фотохимичните фотографски процеси

Предпоставки за откриване на фотохимичните процеси и фотореактивните материали. Видове и специфичните особености на ранните фотографски процеси. Физични и физико-химични основи на ранните фотографски процеси. Мерки за безопасност при прилагане на фотохимичните фотографски процеси

Превод на текст с професионална насоченост – между 180-250 думи

Дидактически материали: Текст за превод (предоставя се от училището)

	Критерии за оценяване на изпитна тема №1	Максимален брой точки
1	Описва предпоставките за откриване на фотохимичните процеси и	10

Класификация на информацията:
Ниво 0, [TLP- White]

	фотореактивните материали	
2	Знае и характеризира видовете ранни фотографски процеси	20
3	Обяснява физични и физико-химичните основи на ранните фотографски процеси	20
4	Обяснява специфичните особености на всеки от ранните фотографски процеси	20
5	Познава и обяснява изискванията и мерките за безопасност при прилагане на фотохимичните фотографски процеси	10
6	Прави превод на текст с професионална насоченост между 180-250 думи	20
	Общо точки	100

Матрица на писмен тест по изпитна тема № 1/ критерии за оценяване	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища			
		I	II	III	IV
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.
1	2	3	4	5	6
1. Описва предпоставки за откриване на фотохимичните процеси и фотореактивните материали	10	2		1	
2. Знае и характеризира видовете ранни фотографски процеси	20	1	1	1	1
3. Обяснява физични и физико-химичните основи на ранните фотографски процеси	20	2	2		1
4. Обяснява специфичните особености на всеки от ранните фотографски процеси	20	2	1	2	
5. Познава и обяснява изискванията и мерките за безопасност при прилагане на фотохимичните фотографски процеси	10		1	1	
6. Прави превод на текст с професионална насоченост между 180-250 думи	20	1	1	1	1
Общ брой задачи:	23	8	6	6	3
Общ брой точки:	100	16	24	36	24
<p>При оценка на резултатите от теста максимален брой точки се поставя при отговор, съвпадащ с ключа за оценяване, както следва:</p> <p>2 точки за тестовите задачи от равнище „Знание“</p> <p>4 точки за тестовите задачи от равнище „Разбиране“</p> <p>6 точки за тестовите задачи от равнище „Приложение“</p> <p>8 точки за тестовите задачи от равнище „Анализ“</p>					

Изпитна тема №2. Структура на материално-техническото оборудване на фотографската лаборатория

Необходими инструменти, уреди, апарати, посуда и видове осветление, фотоувеличители, апарати за контактно копиране, репродукционни апарати, часовник-прекъсвачи, кадриращи рамки, сушилни уреди, копирни филтри и обективи, мерителни уреди. Основни химични вещества – проявители, фиксажи. Разположение и връзка между уредите и апаратите. Мерки за безопасност при работа с химикали в лабораторията, вентилация.

Превод на текст с професионална насоченост – между 180-250 думи
Дидактически материали: Текст за превод (предоставя се от училището)

	Критерии за оценяване на изпитна тема №2	Максимален брой точки
1	Описва необходимите инструменти, уреди, апарати, посуда във фотографската лаборатория и видовете осветление	10
2	Обяснява приложението на фотоувеличители, апарати за контактно копиране, репродукционни апарати, часовник-прекъсвачи, кадриращи рамки, сушилни уреди, копирни филтри и обективи, мерителни уреди	20
3	Знае основни химични вещества /проявители, фиксажи/ и значението им за фотоизображението	20
4	Свързва логически разположението и връзката между уредите и апаратите	20
5	Описва мерки за безопасност при работа с химикали в лабораторията, вентилация	10
6	Превод на текст с професионална насоченост – между 180-250 думи	20
	Общо точки	100

Матрица на писмен тест по изпитна тема № 2/ критерии за оценяване	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища			
		I	II	III	IV
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.
1	2	3	4	5	6
1. Описва необходимите инструменти, уреди, апарати, посуда във фотографската лаборатория и видовете осветление	10	2		1	
2. Обяснява приложението на фотоувеличители, апарати за контактно копиране, репродукционни апарати, часовник-прекъсвачи, кадриращи рамки, сушилни уреди, копирни филтри и обективи, мерителни уреди	20	1	1	1	1
3. Знае основни химични вещества /проявители, фиксажи/ и значението им за фотоизображението	20	2	2		1
4. Свързва логически разположението и връзката между уредите и апаратите	20	2	1	2	
5. Описва мерки за безопасност при работа с химикали в лабораторията, вентилация	10		1	1	
6. Превод на текст с професионална насоченост – между 180-250 думи	20	1	1	1	1
Общ брой задачи:	23	8	6	6	3
Общ брой точки:	100	16	24	36	24
При оценка на резултатите от теста максимален брой точки се поставя при отговор, съвпадащ с ключа за оценяване, както следва: 2 точки за тестовите задачи от равнище „Знание“					

4 точки за тестовите задачи от равнище „Разбиране“
6 точки за тестовите задачи от равнище „Приложение“
8 точки за тестовите задачи от равнище „Анализ“

Изпитна тема №3. Процеси във фотолабораторията

Копиране – контактно, проекционно. Черно-бяло и цветно проявяване на хартиен носител. Методи на експонацията при копиране. Процеси на проявяване на филми /черно-бели и цветни/ и обратими фотоматериали – диапозитиви. Ефекти във фотографията – маски, монтажи. Видове проявители и фиксажи. Мерки за безопасност при работа с използваните химикали.

Превод на текст с професионална насоченост – между 180-250 думи

Дидактически материали: Текст за превод (предоставя се от училището)

	Критерии за оценяване на изпитна тема №3	Максимален брой точки
1	Описва видовете копиране - контактно, проекционно; черно-бяло и цветно проявяване на хартиен носител	20
2	Обяснява методите при определянето на експонацията при копиране	10
3	Обяснява процесите на проявяване на филми /черно-бели и цветни/ и обратими фотоматериали – диапозитиви	20
4	Изяснява ефектите във фотографията – маски, монтажи	20
5	Описва мерки за безопасност при работа с използваните химикали	10
6	Превод на текст с професионална насоченост – между 180-250 думи	20
	Общо точки	100

Матрица на писмен тест по изпитна тема № 3/ критерии за оценяване	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища			
		I	II	III	IV
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.
1	2	3	4	5	6
1. Описва видовете копиране - контактно, проекционно; черно-бяло и цветно проявяване на хартиен носител	20	2		1	
2. Обяснява методите при определянето на експонацията при копиране	10	1	1	1	1
3. Обяснява процесите на проявяване на филми /черно-бели и цветни/ и обратими фотоматериали – диапозитиви	20	2	2		1
4. Изяснява ефектите във фотографията – маски, монтажи	20	2	1	2	
5. Описва мерки за безопасност при работа с използваните химикали	10		1	1	
6. Превод на текст с професионална насоченост – между 180-250 думи	20	1	1	1	1

Общ брой задачи:	23	8	6	6	3
Общ брой точки:	100	16	24	36	24

При оценка на резултатите от теста максимален брой точки се поставя при отговор, съвпадащ с ключа за оценяване, както следва:

- 2 точки за тестовите задачи от равнище „Знание“
- 4 точки за тестовите задачи от равнище „Разбиране“
- 6 точки за тестовите задачи от равнище „Приложение“
- 8 точки за тестовите задачи от равнище „Анализ“

Изпитна тема № 4. Видове фотоматериали

Историческо развитие на фотоматериалите. Видове носители според материала. Формат на плаки и филми. Светочувствителност на фотоматериалите, големина на зърното, контрастни, мекорисуващи, за научна и специална фотография, диапозитивни, маски. Сенситометрия – основни понятия, сенсибилизация, фотохартии. Превод на текст с професионална насоченост – между 180-250 думи

Дидактически материали: Текст за превод (предоставя се от училището)

Критерии за оценяване на изпитна тема № 4		Максимален брой точки
1	Описва историческо развитие на фотоматериалите	10
2	Разделя и характеризира видовете носители според материала.	20
3	Изяснява формата на плаки и филми	20
4	Познава светочувствителност на фотоматериалите, големина на зърното, контрастни, мекорисуващи, за научна и специална фотография, диапозитивни, маски	20
5	Описва сенситометрия – основни понятия, сенсибилизация, фотохартии	10
6	Превод на текст с професионална насоченост – между 180-250 думи	20
Общо точки		100

Матрица на писмен тест по изпитна тема № 4/ критерии за оценяване	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища			
		I	II	III	IV
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.
1	2	3	4	5	6
1. Описва историческо развитие на фотоматериалите	10	2		1	
2. Разделя и характеризира видовете носители според материала.	20	1	1	1	1
3. Изяснява формата на плаки и филми	20	2	2		1
4. Познава светочувствителност на фотоматериалите, големина на зърното, контрастни, мекорисуващи, за научна и специална фотография, диапозитивни, маски	20	2	1	2	
5. Описва сенситометрия – основни понятия,	10		1	1	

сенсублизация, фотохартии					
6. Превод на текст с професионална насоченост – между 180-250 думи	20	1	1	1	1
Общ брой задачи:	23	8	6	6	3
Общ брой точки:	100	16	24	36	24

При оценка на резултатите от теста максимален брой точки се поставя при отговор, съвпадащ с ключа за оценяване, както следва:

- 2 точки за тестовите задачи от равнище „Знание“
- 4 точки за тестовите задачи от равнище „Разбиране“
- 6 точки за тестовите задачи от равнище „Приложение“
- 8 точки за тестовите задачи от равнище „Анализ“

Изпитна тема №5. Изграждане на фотографското изображение

Физично действие на светлината. Фотохимични реакции в сребърните халогениди. Същност и образуване на латентен образ. Експозиция, методи за измерване на експозицията. Ефекти на експозицията. Триъгълник на експозицията
Превод на текст с професионална насоченост – между 180-250 думи

Дидактически материали: Текст за превод (предоставя се от училището)

	Критерии за оценяване на изпитна тема № 5	Максимален брой точки
1	Описва физичното действие на светлината	10
2	Обяснява фотохимичните реакции в сребърните халогениди	20
3	Описва същността и образуването на латентен образ	20
4	Обяснява експозицията, методи за измерване на експозицията. Ефекти на експозицията	20
5	Познава и обяснява триъгълника на експозицията	10
6	Превод на текст с професионална насоченост – между 180-250 думи	20
	Общо точки	100

Матрица на писмен тест по изпитна тема № 5/ критерии за оценяване	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища			
		I	II	III	IV
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.
1	2	3	4	5	6
1. Описва физичното действие на светлината	10	2		1	
2. Обяснява фотохимичните реакции в сребърните халогениди	20	1	1	1	1
3. Описва същността и образуването на латентен образ	20	2	1	2	
4. Обяснява експозицията, методи за измерване на експозицията. Ефекти на експозицията	20	2	2		1

Класификация на информацията:
Ниво 0, [TLP- White]

5. Познава и обяснява триъгълника на експозицията	10		1	1	
6. Превод на текст с професионална насоченост – между 180-250 думи	20	1	1	1	1
Общ брой задачи:	23	8	6	6	3
Общ брой точки:	100	16	24	36	24

При оценка на резултатите от теста максимален брой точки се поставя при отговор, съвпадащ с ключа за оценяване, както следва:

- 2 точки за тестовите задачи от равнище „Знание“
- 4 точки за тестовите задачи от равнище „Разбиране“
- 6 точки за тестовите задачи от равнище „Приложение“
- 8 точки за тестовите задачи от равнище „Анализ“

Изпитна тема № 6. Фотокамери

Историческо развитие в зависимост от използваните фотоматериали. Далекомерни, двуобективни, мехови и огледално-рефлексни фотокамери. Видове затвори във фотокамерата. Модулни фотоапарати – Хаселблад и др. Фотокамери по формат и предназначение, цифрови фотокамери, за моментни снимки, със специално предназначение.

Превод на текст с професионална насоченост – между 180-250 думи

Дидактически материали: Текст за превод (предоставя се от училището)

	Критерии за оценяване на изпитна тема № 6	Максимален брой точки
1	Описва историческо развитие в зависимост от използваните фотоматериали	10
2	Обяснява принципа на работа на далекомерните, двуобективните, меховите и огледално-рефлексните фотокамери	20
3	Посочва видовете затвори във фотокамерата	10
4	Обяснява принципа на работа на модулните фотоапарати – Хаселблад и др	20
5	Изброява и обяснява фотокамерите по формат и предназначение, цифрови фотокамери, за моментни снимки, със специално предназначение	20
6	Превод на текст с професионална насоченост – между 180-250 думи	20
	Общо точки	100

Матрица на писмен тест по изпитна тема № 6/ критерии за оценяване	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища			
		I	II	III	IV
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.
1	2	3	4	5	6
1. Описва историческо развитие в зависимост от използваните фотоматериали	10	2		1	
2. Обяснява принципа на работа на далекомерните,	20	2	1	2	

двуобективните, меховите и огледално-рефлексните фотокамери					
3. Посочва видовете затвори във фотокамерата	10		1	1	
4. Обяснява принципа на работа на модулните фотоапарати – Хаселблад и др	20	2	2		1
5. Изброява и обяснява фотокамерите по формат и предназначение, цифрови фотокамери, за моментни снимки, със специално предназначение	20	1	1	1	1
6. Превод на текст с професионална насоченост – между 180-250 думи	20	1	1	1	1
Общ брой задачи:	23	8	6	6	3
Общ брой точки:	100	16	24	36	24
<p>При оценка на резултатите от теста максимален брой точки се поставя при отговор, съвпадащ с ключа за оценяване, както следва: 2 точки за тестовите задачи от равнище „Знание“ 4 точки за тестовите задачи от равнище „Разбиране“ 6 точки за тестовите задачи от равнище „Приложение“ 8 точки за тестовите задачи от равнище „Анализ“</p>					

Изпитна тема № 7. Фотографски обективи

Историческо развитие на фотографските обективи. Видове обективи по фокусно разстояние. Светлосила на обективите. Разделителна способност. Дълбочина на острота-зависимости. Перспективни съкращения. Обективи по предназначение. Тилт-шифт обективи.

Превод на текст с професионална насоченост – между 180-250 думи

Дидактически материали: Текст за превод (предоставя се от училището)

	Критерии за оценяване на изпитна тема № 7	Максимален брой точки
1	Описва историческото развитие на фотографските обективи	10
2	Дефинира видовете обективи по фокусно разстояние	10
3	Изяснява светлосилата на обективите и разделителната им способност	20
4	Обяснява зависимостите при дълбочината на острота. Перспектива.	20
5	Обективи по предназначение. Тилт-шифт обективи.	20
6	Превод на текст с професионална насоченост – между 180-250 думи	20
	Общо точки	100

Матрица на писмен тест по изпитна тема № 7/ критерии за оценяване	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища			
		I	II	III	IV
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.
1	2	3	4	5	6
1. Описва историческото развитие на фотографските обективи	10	2		1	
2. Дефинира видовете обективи по фокусно разстояние	10		1	1	
3. Изяснява светлосилата на обективите и разделителната им способност	20	2	1	2	
4. Обяснява зависимостите при дълбочината на острота. Перспектива	20	2	2		1
5. Познава обективите по предназначение и Тилт-шифт обективите	20	1	1	1	1
6. Превод на текст с професионална насоченост – между 180-250 думи	20	1	1	1	1
Общ брой задачи:	23	8	6	6	3
Общ брой точки:	100	16	24	36	24
<p>При оценка на резултатите от теста максимален брой точки се поставя при отговор, съвпадащ с ключа за оценяване, както следва:</p> <p>2 точки за тестовите задачи от равнище „Знание“</p> <p>4 точки за тестовите задачи от равнище „Разбиране“</p> <p>6 точки за тестовите задачи от равнище „Приложение“</p> <p>8 точки за тестовите задачи от равнище „Анализ“</p>					

Изпитна тема №8. Осветление

Естествено осветление, „Златен час“, организиране на осветлението при естествена светлина – отражатели, смекчаване на ярка естествена светлина, тониране, допълнително осветление. Студийно осветление, прожектори, светкавици, системи за контрол на светлината, синхронизиране. Видове тонални гами -висок, нисък ключ и сфумато. Осветление при продуктова фотография, при научна и специализирана фотография. Рискове и мерки за безопасност при работа с осветителна техника.

Превод на текст с професионална насоченост – между 180-250 думи

Дидактически материали: Текст за превод (предоставя се от училището)

	Критерии за оценяване на изпитна тема № 8	Максимален брой точки
1	Описва естественото осветление, „Златен час“, организиране на осветлението при естествена светлина – отражатели, смекчаване на ярка естествена светлина, тониране, допълнително осветление	20
2	Обяснява студийното осветление, прожектори, светкавици, системи за контрол на светлината, синхронизиране	20

3	Изяснява видове тонални гами -висок, нисък ключ и сфумато	10
4	Определя осветлението при продуктова фотография, при научна и специализирана фотография	20
5	Изброява рисковете и мерките за безопасност при работа с осветителна техника	10
6	Превод на текст с професионална насоченост – между 180-250 думи	20
	Общо точки	100

Матрица на писмен тест по изпитна тема № 8/ критерии за оценяване	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища			
		I	II	III	IV
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.
1	2	3	4	5	6
1. Описва естественото осветление, „Златен час“, организиране на осветлението при естествена светлина – отражатели, смекчаване на ярка естествена светлина, тониране, допълнително осветление	20	2	1	2	
2. Обяснява студийното осветление, прожектори, светкавици, системи за контрол на светлината, синхронизиране	20	2	2		1
3. Изяснява видове тонални гами -висок, нисък ключ и сфумато	10	2		1	
4. Определя осветлението при продуктова фотография, при научна и специализирана фотография	20	1	1	1	1
5. Изброява рисковете и мерките за безопасност при работа с осветителна техника	10		1	1	
6. Превод на текст с професионална насоченост – между 180-250 думи	20	1	1	1	1
Общ брой задачи:	23	8	6	6	3
Общ брой точки:	100	16	24	36	24
При оценка на резултатите от теста максимален брой точки се поставя при отговор, съвпадащ с ключа за оценяване, както следва: 2 точки за тестовите задачи от равнище „Знание“ 4 точки за тестовите задачи от равнище „Разбиране“ 6 точки за тестовите задачи от равнище „Приложение“ 8 точки за тестовите задачи от равнище „Анализ“					

Изпитна тема №9. Композиция

„Златно сечение“, правило на третините. Рамка, отсечка и формат на снимката. Осветление и светлосянка. Линия, фигура и формам тон. Перспектива и изобразителен ъгъл. Изобразителни планове. Изграждане на композиция. Контрапункт. Светотонална и цветотонална композиция.

Превод на текст с професионална насоченост – между 180-250 думи

Дидактически материали: Текст за превод (предоставя се от училището)

	Критерии за оценяване на изпитна тема № 9	Максимален брой точки
1	Описва „Златно сечение”, правило на третините. Рамка, отсечка и формат на снимката	10
2	Обяснява осветление и светлосянка. Линия, фигура и формам тон	20
3	Изяснява перспектива и изобразителен ъгъл. Изобразителни планове	20
4	Обяснява изграждане на композиция. Контрапункт	20
5	Описва светотонална и цветотонална композиция	10
6	Превод на текст с професионална насоченост – между 180-250 думи	20
	Общо точки	100

Матрица на писмен тест по изпитна тема № 9/ критерии за оценяване	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища			
		I	II	III	IV
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.
1	2	3	4	5	6
1. Описва „Златно сечение”, правило на третините. Рамка, отсечка и формат на снимката	10	2		1	
2. Обяснява осветление и светлосянка. Линия, фигура и формам тон	20	2	1	2	
3. Изяснява перспектива и изобразителен ъгъл. Изобразителни планове	20	2	2		1
4. Обяснява изграждане на композиция. Контрапункт	20	1	1	1	1
5. Описва светотонална и цветотонална композиция	10		1	1	
6. Превод на текст с професионална насоченост – между 180-250 думи	20	1	1	1	1
Общ брой задачи:	23	8	6	6	3
Общ брой точки:	100	16	24	36	24
<p>При оценка на резултатите от теста максимален брой точки се поставя при отговор, съвпадащ с ключа за оценяване, както следва:</p> <p>2 точки за тестовите задачи от равнище „Знание“</p> <p>4 точки за тестовите задачи от равнище „Разбиране“</p> <p>6 точки за тестовите задачи от равнище „Приложение“</p> <p>8 точки за тестовите задачи от равнище „Анализ“</p>					

Изпитна тема №10. Портретна фотография

Изисквания на жанра. Изразни и изобразителни средства. Видове портретни снимки. Фотопортрет на открито и закрито при естествено осветление. Подходящо фокусно разстояние на обективи за различните

портретни снимки.

Превод на текст с професионална насоченост – между 180-250 думи

Дидактически материали: Текст за превод (предоставя се от училището)

	Критерии за оценяване на изпитна тема № 10	Максимален брой точки
1	Описва изискванията на жанра	20
2	Обяснява подходящите изразни и изобразителни средства	20
3	Различава видове портретни снимки.	20
4	Съпоставя фотопортрет на открито и закрито при естествено осветление	10
5	Определя подходящо фокусно разстояние на обективи за различните портретни снимки	10
6	Превод на текст с професионална насоченост – между 180-250 думи	20
	Общо точки	100

Матрица на писмен тест по изпитна тема № 10/ критерии за оценяване	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища			
		I	II	III	IV
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.
1	2	3	4	5	6
1. Описва изискванията на жанра	20	2	1	2	
2. Обяснява подходящите изразни и изобразителни средства	20	2	2	1	
3. Различава видове портретни снимки	20	1	1	1	1
4. Съпоставя фотопортрет на открито и закрито при естествено осветление	10	2		1	
5. Определя подходящо фокусно разстояние на обективи за различните портретни снимки	10		1	1	
6. Превод на текст с професионална насоченост – между 180-250 думи	20	1	1	1	1
Общ брой задачи:	23	8	6	6	3
Общ брой точки:	100	16	24	36	24
<p>При оценка на резултатите от теста максимален брой точки се поставя при отговор, съвпадащ с ключа за оценяване, както следва:</p> <p>2 точки за тестовите задачи от равнище „Знание“</p> <p>4 точки за тестовите задачи от равнище „Разбиране“</p> <p>6 точки за тестовите задачи от равнище „Приложение“</p> <p>8 точки за тестовите задачи от равнище „Анализ“</p>					

Изпитна тема №11.пейзажна фотография

Изобразителни средства на пейзажната фотография. Елементи на пейзажната фотография.Обекти и изобразяването им. Видове пейзажни снимки. Панорамна фотография

Превод на текст с професионална насоченост – между 180-250 думи
Дидактически материали: Текст за превод (предоставя се от училището)

	Критерии за оценяване на изпитна тема № 11	Максимален брой точки
1	Обяснява изобразителните средства на пейзажната фотография	20
2	Представя елементите на пейзажната фотография	20
3	Подбира обектите и изобразяването им	10
4	Дефинира и обяснява видовете пейзажни снимки	20
5	Описва панорамната фотография	10
6	Превод на текст с професионална насоченост – между 180-250 думи	20
	Общо точки	100

Матрица на писмен тест по изпитна тема № 11/ критерии за оценяване	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища			
		I	II	III	IV
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.
1	2	3	4	5	6
1. Обяснява изобразителните средства на пейзажната фотография	20	2	1	2	
2. Представя елементите на пейзажната фотография	20	1	1	1	1
3. Подбира обектите и изобразяването им	10		1	1	
4. Дефинира и обяснява видовете пейзажни снимки	20	2	2		1
5. Описва панорамната фотография	10	2		1	
6. Превод на текст с професионална насоченост – между 180-250 думи	20	1	1	1	1
Общ брой задачи:	23	8	6	6	3
Общ брой точки:	100	16	24	36	24
При оценка на резултатите от теста максимален брой точки се поставя при отговор, съвпадащ с ключа за оценяване, както следва:					

2 точки за тестовите задачи от равнище „Знание“
4 точки за тестовите задачи от равнище „Разбиране“
6 точки за тестовите задачи от равнище „Приложение“
8 точки за тестовите задачи от равнище „Анализ“

Изпитна тема №12. Репортажна фотография

Особености на журналистическата снимка. Илюстративна и жанрова журналистика.
Жанр и форма. Фоторепортаж. Фотоочерк. Фоторазказ. Фотоплакат. Фотомонтаж.
Фотокарикуатура. Фотоприложение, фотоцитат, фотосравнение, фотопериодика.

Превод на текст с професионална насоченост – между 180-250 думи

Дидактически материали: Текст за превод (предоставя се от училището)

	Критерии за оценяване на изпитна тема № 12	Максимален брой точки
1	Познава особеностите на журналистическата снимка	10
2	Сравнява илюстративната и жанрова журналистика	20
3	Обяснява жанр и форма	20
4	Съпоставя видовете фоторепортаж, фотоочерк, фоторазказ, фотоплакат, фотомонтаж, фотокарикуатура.	20
5	Дефинира фотоприложение, фотоцитат, фотосравнение, фотопериодика.	10
6	Превод на текст с професионална насоченост – между 180-250 думи	20
	Общо точки	100

Матрица на писмен тест по изпитна тема № 12/ критерии за оценяване	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища			
		I	II	III	IV
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.
1	2	3	4	5	6
1.Познава особеностите на журналистическата снимка	10	2		1	
2.Сравнява илюстративната и жанрова журналистика	20	1	1	1	1
3.Обяснява жанр и форма	20	2	1	2	
4.Съпоставя видовете фоторепортаж, фотоочерк, фоторазказ, фотоплакат, фотомонтаж, фотокарикуатура	20	2	2		1
5.Дефинира фотоприложение, фотоцитат, фотосравнение, фотопериодика	10		1	1	

6. Превод на текст с професионална насоченост – между 180-250 думи	20	1	1	1	1
Общ брой задачи:	23	8	6	6	3
Общ брой точки:	100	16	24	36	24
При оценка на резултатите от теста максимален брой точки се поставя при отговор, съвпадащ с ключа за оценяване, както следва: 2 точки за тестовите задачи от равнище „Знание“ 4 точки за тестовите задачи от равнище „Разбиране“ 6 точки за тестовите задачи от равнище „Приложение“ 8 точки за тестовите задачи от равнище „Анализ“					

Изпитна тема №13. Научна и друга специализирана фотография

Макро- и микрофотография. Снимки с невидими лъчи – ултравиолетови, инфрачервени, рентгенови, гамаграфия, ядрена фотография, автордиография. Особенности и характеристики на медицинската, съдебната фотография. Астрофотография и подводна фотография.

Превод на текст с професионална насоченост – между 180-250 думи
 Дидактически материали: Текст за превод (предоставя се от училището)

	Критерии за оценяване на изпитна тема № 13	Максимален брой точки
1	Обяснява макро- и микрофотография	20
2	Съпоставя и сравнява снимките с невидими лъчи – ултравиолетови, инфрачервени, рентгенови, гамаграфия, ядрена фотография, автордиография	20
3	Познава особеностите и характеристиките на медицинската фотография	10
4	Познава особеностите и характеристиките на съдебната фотография	10
5	Описва астрофотографията и подводната фотография	20
6	Превод на текст с професионална насоченост – между 180-250 думи	20
	Общо точки	100

Матрица на писмен тест по изпитна тема № 13/ критерии за оценяване	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища			
		I	II	III	IV
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.
1	2	3	4	5	6

1. Обяснява макро- и микрофотография	20	2	1	2	
2. Съпоставя и сравнява снимките с невидими лъчи – ултравиолетови, инфрачервени, рентгенови, гамаграфия, ядрена фотография, автордиография	20	2	2		1
3. Познава особеностите и характеристиките на медицинската фотография	10		1	1	
4. Познава особеностите и характеристиките на съдебната фотография	10	2		1	
5. Описва астропотографията и подводната фотография	20	1	1	1	1
6. Превод на текст с професионална насоченост – между 180-250 думи	20	1	1	1	1
Общ брой задачи:	23	8	6	6	3
Общ брой точки:	100	16	24	36	24
<p>При оценка на резултатите от теста максимален брой точки се поставя при отговор, съвпадащ с ключа за оценяване, както следва:</p> <p>2 точки за тестовите задачи от равнище „Знание“</p> <p>4 точки за тестовите задачи от равнище „Разбиране“</p> <p>6 точки за тестовите задачи от равнище „Приложение“</p> <p>8 точки за тестовите задачи от равнище „Анализ“</p>					

Изпитна тема №14. Продуктова и рекламна фотография. Натюрморт

Подготовка и аранжиране на предметите.Композиране на осветлението. Матови, гланцови и огледални повърхности. Перспектива и обемност на изображението. Структура и фактура на обекта/обектите.Композиция

Превод на текст с професионална насоченост – между 180-250 думи

Дидактически материали: Текст за превод (предоставя се от училището)

	Критерии за оценяване на изпитна тема № 14	Максимален брой точки
1	Изяснява подготовката и аранжирането на предметите	10
2	Обяснява значението на композиране на осветлението	20
3	Различава и описва матовите, гланцовите и огледалните повърхности.	10
4	Съпоставя и дефинира перспективата и обемността на изображението	20
5	Определя структурата и фактурата на обекта/обектите. Композиция	20
6	Превод на текст с професионална насоченост – между 180-250 думи	20
	Общо точки	100

Класификация на информацията:
Ниво 0, [TLP- White]

критерии за оценяване		по равнища			
		I	II	III	IV
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.
1	2	3	4	5	6
1. Изяснява подготовката и аранжирането на предметите	10	2		1	
2. Обяснява значението на композиране на осветлението	20	2	1	2	
3. Различава и описва матовите, гланцовите и огледалните повърхности	10		1	1	
4. Съпоставя и анализира перспективата и обемността на изображението	20	2	2		1
5. Определя структурата и фактурата на обекта/обектите. Композиция	20	1	1	1	1
6. Превод на текст с професионална насоченост – между 180-250 думи	20	1	1	1	1
Общ брой задачи:	23	8	6	6	3
Общ брой точки:	100	16	24	36	24
При оценка на резултатите от теста максимален брой точки се поставя при отговор, съвпадащ с ключа за оценяване, както следва: 2 точки за тестовите задачи от равнище „Знание“ 4 точки за тестовите задачи от равнище „Разбиране“ 6 точки за тестовите задачи от равнище „Приложение“ 8 точки за тестовите задачи от равнище „Анализ“					

Изпитна тема №15 Дигитална фотография

Принципи и възникване на дигиталната фотография. Видове дигитални фотокамери – компактни, огледално-рефлексни, безогледални и видове по формат-на кадъра и оптико-електронния преобразувател. Светлочувствителни матрици – устройство и принцип на действие. Обективи за дигитална фотография, особености. Файлови формати и файлови компресии. Дигитален носител на информация. Постпродукция, цветни профили и принтиране на цифрови изображения.

Превод на текст с професионална насоченост – между 180-250 думи

Дидактически материали: Текст за превод (предоставя се от училището)

	Критерии за оценяване на изпитна тема № 15	Максимален брой точки
1	Познава принципите и възникването на дигиталната фотография	10
2	Различава и описва видовете дигитални фотокамери – компактни, огледално-рефлексни, безогледални и видове по формат-на кадъра и оптико-електронния преобразувател.	20

Класификация на информацията:
Ниво 0, [TLP- White]

3	Различава по устройство и принцип на действие светлочувствителните матрици	20
4	Познава обективите за дигитална фотография, особености.	10
5	Обяснява файловите формати и файловите компресии. Дигитален носител на информация. Постпродукция, цветни профили и принтиране на цифрови изображения.	20
6	Превод на текст с професионална насоченост – между 180-250 думи	20
	Общо точки	100

Матрица на писмен тест по изпитна тема № 15/ критерии за оценяване	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища			
		I	II	III	IV
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.
1	2	3	4	5	6
1. Познава принципите и възникването на дигиталната фотография	10	2		1	
2. Различава и описва видовете дигитални фотокамери – компактни, огледално-рефлексни, безогледални и видове по формат-на кадъра и оптико-електронния преобразувател	20	2	1	2	
3. Различава по устройство и принцип на действие светлочувствителните матрици	20	2	2		1
4. Познава обективите за дигитална фотография, особености	10		1	1	
5. Обяснява файловите формати и файловите компресии. Дигитален носител на информация. Постпродукция, цветни профили и принтиране на цифрови изображения.	20	1	1	1	1
6. Превод на текст с професионална насоченост – между 180-250 думи	20	1	1	1	1
Общ брой задачи:	23	8	6	6	3
Общ брой точки:	100	16	24	36	24
При оценка на резултатите от теста максимален брой точки се поставя при отговор, съвпадащ с ключа за оценяване, както следва: 2 точки за тестовите задачи от равнище „Знание“ 4 точки за тестовите задачи от равнище „Разбиране“ 6 точки за тестовите задачи от равнище „Приложение“ 8 точки за тестовите задачи от равнище „Анализ“					

Изпитна тема №16. Развитие на фотографското изкуство

Първи стъпки на фотоизкуството, пикторализъм, ранен период. Оскар Гюстав Рейнландър. Късен импресионистичен пикторализъм. Сюрреализъм, Дада, Филип Халсман, Бил Бранд. Баухаус, Ласло Махой-Над. Функционализъм и конструктивизъм,

Ел Лесицкий и Александър Родченко. Промени, свързани с развитието на социалните медии и мобилни технологии.

Превод на текст с професионална насоченост – между 180-250 думи

Дидактически материали: Текст за превод (предоставя се от училището)

	Критерии за оценяване на изпитна тема № 16	Максимален брой точки
1	Познава първите стъпки на фотоизкуството, пикторализма, раният период.	10
2	Обяснява късния импресионистичен пикторализъм	20
3	Познава и анализира сюрреализъм. Дада.	20
4	Сравнява функционализъм и конструктивизъм	20
5	Посочва промените, свързани с развитието на социалните медии и мобилни технологии.	10
6	Превод на текст с професионална насоченост – между 180-250 думи	20
	Общо точки	100

Матрица на писмен тест по изпитна тема № 16/ критерии за оценяване	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища			
		I	II	III	IV
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.
1	2	3	4	5	6
1. Познава първите стъпки на фотоизкуството, пикторализма, раният период.	10	2		1	
2. Обяснява късния импресионистичен пикторализъм	20	2	1	2	
3. Познава и анализира сюрреализъм. Дада.	20	2	2		1
4. Сравнява функционализъм и конструктивизъм	20	1	1	1	1
5. Посочва промените, свързани с развитието на социалните медии и мобилни технологии.	10		1	1	
6. Превод на текст с професионална насоченост – между 180-250 думи	20	1	1	1	1
Общ брой задачи:	23	8	6	6	3
Общ брой точки:	100	16	24	36	24
<p>При оценка на резултатите от теста максимален брой точки се поставя при отговор, съвпадащ с ключа за оценяване, както следва:</p> <p>2 точки за тестовите задачи от равнище „Знание“</p> <p>4 точки за тестовите задачи от равнище „Разбиране“</p> <p>6 точки за тестовите задачи от равнище „Приложение“</p> <p>8 точки за тестовите задачи от равнище „Анализ“</p>					

Изпитна тема №17. Фотографията в България до средата на 20 век

Фотография на Българското възраждане. Военна фотография 1877-1918 година; фотографията като военна летопис. Портретна фотография през този период; актова фотография – Георги Ст. Георгиев. Етнографските сюжети, влияние на пикторализма и символизма върху фотографията в България.

Период на работа в България и принос за развитие на фотографията у нас – Йосиф Капилиери, Франсоа Бауер, Самуел Гелч, Анастас Карастоянов и първи жени фотографи у нас.

Превод на текст с професионална насоченост – между 180-250 думи

Дидактически материали: Текст за превод (предоставя се от училището)

	Критерии за оценяване на изпитна тема № 17	Максимален брой точки
1	Познава фотографията на Българското възраждане	10
2	Описва особеностите на военната фотография 1877-1918 година като военна летопис	20
3	Посочва характеристиките на портретната фотография от периода и актовата фотография – Георги Ст. Георгиев	10
4	Анализира и обяснява влияние на пикторализма и символизма върху преобладаващите етнографски сюжети	20
5	Познава периода на работа в България на Йосиф Капилиери, Франсоа Бауер, Самуел Гелч, Анастас Карастоянов, първите жени фотографи у нас и приноса им за развитие на фотографията	20
6	Превод на текст с професионална насоченост – между 180-250 думи	20
	Общо точки	100

Матрица на писмен тест по изпитна тема № 17/ критерии за оценяване	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища			
		I	II	III	IV
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.
1	2	3	4	5	6
1. Познава фотографията на Българското възраждане	10	2		1	
2. Описва особеностите на военната фотография 1877-1918 година като военна летопис	20	2	1	2	
3. Посочва характеристиките на портретната фотография от периода и актовата фотография – Георги Ст. Георгиев	10		1	1	
4. Анализира и обяснява влияние на пикторализма и	20	2	2		1

символизма върху преобладаващите етнографски сюжети					
5. Познава периода на работа в България на Йосиф Капилиери, Франсоа Бауер, Самуел Гелч, Анастас Карастоянов, първите жени фотографи у нас и приноса им за развитие на фотографията	20	1	1	1	1
6. Превод на текст с професионална насоченост – между 180-250 думи	20	1	1	1	1
Общ брой задачи:	23	8	6	6	3
Общ брой точки:	100	16	24	36	24
<p>При оценка на резултатите от теста максимален брой точки се поставя при отговор, съвпадащ с ключа за оценяване, както следва: 2 точки за тестовите задачи от равнище „Знание“ 4 точки за тестовите задачи от равнище „Разбиране“ 6 точки за тестовите задачи от равнище „Приложение“ 8 точки за тестовите задачи от равнище „Анализ“</p>					

Изпитна тема №18. Съвременна българска фотография (след 1950 година и досега)

Проследява създаването и развитието на държавните институции свързани с фотографията - държавно предприятие „Българска фотография”, специалност фотография в Полиграфически техникум, приноса на Янка Кюркчиева, държавен фотоархив, списание Българско фото - Алберт Коен, Кръстан Дянков. Приноса на Лоте Михайлова, Петър Божков за развитие на художествената фотография. Съпротива срещу догматизма и т.нар. соцреализъм – изяви на Иво Хаджимишев и Петър Абаджиев. Експериментална фотография. Пейзажна и портретна фотография, – портрети на творци, на работници, на етнографски субекти.

Превод на текст с професионална насоченост – между 180-250 думи

Дидактически материали: Текст за превод (предоставя се от училището)

	Критерии за оценяване на изпитна тема № 18	Максимален брой точки
1	Проследява и обяснява създаването и развитието на държавните институции свързани с фотографията - държавно предприятие „Българска фотография”, специалност фотография в Полиграфически техникум, приноса на Янка Кюркчиева, държавен фотоархив, списание Българско фото - Алберт Коен, Кръстан Дянков	20
2	Обяснява приноса на Лоте Михайлова, Петър Божков за развитие на художествената фотография	10
3	Анализира противоречията между съпротивата и догматизма и т.нар. соцреализъм – изяви на Иво Хаджимишев и Петър Абаджиев	20
4	Представя опитите за експериментална фотография	10
5	Различава и описва пейзажна и портретна фотография, – портрети на творци, на работници, на етнографски субекти	20

6	Превод на текст с професионална насоченост – между 180-250 думи	20
	Общо точки	100

Матрица на писмен тест по изпитна тема № 18/ критерии за оценяване	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища			
		I	II	III	IV
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.
1	2	3	4	5	6
1. Проследява и обяснява създаването и развитието на държавните институции свързани с фотографията - държавно предприятие „Българска фотография”, специалност фотография в Полиграфически техникум, приноса на Янка Кюркчиева, държавен фотоархив, списание Българско фото - Алберт Коен, Кръстан Дянков	20	2	1	2	
2. Обяснява приноса на Лоте Михайлова, Петър Божков за развитие на художествената фотография	10	2		1	
3. Анализира противоречията между съпротивата и догматизма и т.нар. соцреализъм – изяви на Иво Хаджимишев и Петър Абаджиев	20	2	2		1
4. Представя опитите за експериментална фотография	10		1	1	
5. Различава и описва пейзажна и портретна фотография, – портрети на творци, на работници, на етнографски субекти	20	1	1	1	1
6. Превод на текст с професионална насоченост – между 180-250 думи	20	1	1	1	1
Общ брой задачи:	23	8	6	6	3
Общ брой точки:	100	16	24	36	24
<p>При оценка на резултатите от теста максимален брой точки се поставя при отговор, съвпадащ с ключа за оценяване, както следва:</p> <p>2 точки за тестовите задачи от равнище „Знание“</p> <p>4 точки за тестовите задачи от равнище „Разбиране“</p> <p>6 точки за тестовите задачи от равнище „Приложение“</p> <p>8 точки за тестовите задачи от равнище „Анализ“</p>					

Критерии и показатели за оценка на дипломния проект и неговата защита

Критерии и показатели за оценяване	Максимален брой точки за показателите	Максимален брой точки за критерия
Съответствие с изискванията за съдържание и структура на дипломния проект		20
1.1. логическа последователност и структура на изложението, балансиране на отделните части	4	
1.2. задълбоченост и пълнота при формулиране на обекта, предмета, целта и задачите в разработването на темата	7	
1.3. използване на подходящи изследователски методи	4	
1.4. стил и оформяне на дипломната работа (терминология, стил на писане, текстообработка и оформяне на фигури и таблици)	5	
Съответствие между поставените цели на дипломния проект и получените резултати		20
2.1. изводите следват пряко от изложението, формулирани са ясно, решават поставените в началото на изследването цели и задачи и водят до убедителна защита на поставената теза	10	
2.2. оригиналност, значимост и актуалност на темата	6	
2.3. задълбоченост и обосновааност на предложенията и насоките	4	
Представяне на дипломния проект		20
3.1. представянето на разработката по темата е ясно и точно	5	
3.2. онагледяване на експозето с: а) презентация; б) графични материали; в) практически резултати; г) компютърна мултимедийна симулация и анимация	10	
3.3. умения за презентиране	5	
Отговори на зададените въпроси от рецензента и/или членовете на комисията за защита на дипломен проект		30
4.1. разбира същността на зададените въпроси и отговаря пълно, точно и убедително	10	
4.2. логически построени и точни отговори на зададените въпроси	10	

4.3. съдържателни и обосновани отговори на въпросите	10	
5. Използване на професионалната терминология, добър и ясен стил, обща езикова грамотност		10
5.1. Правилно използване на професионалната терминология	5	
5.2. Ясен изказ и обща езикова грамотност	5	
Общ брой точки	Максимален бр. точки 100	Максимален бр. точки 100

IV. ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ – ЧАСТ ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА

1. Указание за съдържанието на индивидуалните задания

Индивидуалното задание по практика съдържа темата на индивидуалното задание и изискванията към крайния резултат от изпълнението на заданието. По решение на комисията за провеждане и оценяване на изпита - част по практика на професията могат да се дадат допълнителни указания, които да подпомогнат обучавания при изпълнение на индивидуалното задание.

Примерно индивидуално задание № 1

Тема: Да се организира студийно осветление, стил Рембранд на художествен фотопортрет $\frac{3}{4}$.

Указания (инструкции/изисквания) за изпълнение на индивидуалното задание:

- Избор на осветление и фоново решение. Включва черно/бяло и цветна хармония на задачата.
- Построяване/кадриране/ композиция
- Изработване на идеен проект за построяване на композиция
- Изследване на осветлението и фигурата
- Разстояние от фон и фигурата
- Обработка в програми Raw формат
- Принтиране
- Представяне на готовия фотографски продукт

2. Критерии за оценяване

Критерии и показатели за оценяване	Максимален брой точки	Тежест
1. Спазване на правилата за здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда		Да/не

1.1. Изпълнява дейностите при спазване на необходимите мерки за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд		
1.2. Създава организация за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд на работното място		
1.3. Предотвратява опасните ситуации, които могат да възникнат по време на работа		
Забележка: Критерий 1 няма количествено изражение, а качествено. Ако обучаваният по време на изпита създава опасна ситуация, застрашаваща собствения му живот или живота на други лица, изпитът се прекратява и на обучавания се поставя оценка слаб (2)		
2.Идеен проект		30
2.1 Пълнота и изчерпателност на идейния проект	10	
2.2 Детайлност на идейния проект	10	
2.3 Подбор на облекло, аксесоари, грим	10	
3.Фон на осветление		20
3.1 Подбор на подходящ фон	5	
3.2 Разположение на осветителните тела	10	
3.3 Избор на осветителни тела-софтбокс, студийни светкавици, прожектори	5	
4.Обработка на снимката		20
4.1 Кадриране, маски	10	
4.2 Подбор на светочувствителността /iso/, съответстваща на проекта-зърниост, контраст	5	
4.3 Решение в цвят или черно/бяло	5	
5.Принтиране		10
5.1 Правилен подбор на типа хартия	5	
5.2 Правилно съотношение на RGB	5	
6.Защина на проекта		20
Общ брой точки:	100	100

2. Критерии за оценяване

V. СИСТЕМА ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Оценяването на резултатите от държавния изпит за придобиване на трета степен на професионална квалификация по специалността код 2130201 „Фотография“, професия код 213020 „Фотограф“

е в точки, както следва:

- част по теория на професията – максимален брой 100 точки;
- част по практика на професията – максимален брой 100 точки.

Всяка част от държавния изпит е успешно положена при постигане на петдесет на сто от максималния брой точки.

Формирането на окончателната оценка от изпита е в съотношение - 50 процента от получения брой точки от частта по теория на професията и 50 процента от получения брой

точки от частта по практика на професията.

Окончателната оценка в брой точки се формира след успешното полагане на всяка част от изпита и се изчислява, както следва:

Окончателната оценка в брой точки е равна на $0,5 \times$ получения брой точки от частта по теория на професията+ $0,5 \times$ получения брой точки от частта по практика на професията.

Окончателната оценка от брой точки се превръща в цифрова оценка с точност до 0,01 по формулата:

Цифрова оценка = окончателната оценка в брой точки $\times$ 0,06.

Окончателната оценката от държавния изпит за придобиване на квалификация по професията е с количествен и качествен показател, с точност до 0,01 и се определя, както следва

- а) за количествен показател от 2,00 до 2,99 се определя качествен показател „слаб“;
- б) за количествен показател от 3,00 до 3,49 се определя качествен показател „среден“;
- в) за количествен показател от 3,50 до 4,49 се определя качествен показател „добър“;
- г) за количествен показател от 4,50 до 5,49 се определя качествен показател „много добър“;
- д) за количествен показател от 5,50 до 6,00 се определя качествен показател „отличен“

ПРИЛОЖЕНИЯ

Изпитен билет – част по теория на професията

.....
.....

(пълно наименование на училището/обучаващата институция)

**ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ТРЕТА СТЕПЕН НА
ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ – ЧАСТ ПО ТЕОРИЯ НА
ПРОФЕСИЯТА**

по професия код 213020 „Фотограф“
специалност код 2130201 „Фотография“

Изпитен билет №.....

Изпитна тема:

.....
.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

(изписва се точното наименование на темата с кратко описание на учебното съдържание)

Описание на дидактическите материали(ако е приложимо)
.....
.....
.....

Председател на изпитната комисия:..... (име, фамилия) (подпис)

Директор/ръководител на обучаващата институция:.....
(име, фамилия) (подпис) (печат на училището/обучаващата институция)

2.Индивидуално задание по практика

.....
(пълно наименование на училището/обучаващата институция)

**ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ТРЕТА СТЕПЕН НА
ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ - ЧАСТ ПО ПРАКТИКА НА
ПРОФЕСИЯТА**
по професия код 213020 „Фотограф“
специалност код 2130201 „Фотография“

И н д и в и д у а л н о з а д а н и е № . . . . .

На ученика/обучавания .....
(трите имена на ученика/обучавания)

от .....клас/курс, начална дата на изпита: ..... начален час:
.....

крайна дата на изпита: ..... час на приключване на
изпита:.....

Да се .....
(вписва се темата на практическото задание)
Указания (инструкции/изисквания) за изпълнение на практическото задание:
.....
.....
.....
.....
.....
.....
УЧЕНИК/ОБУЧАВАН: .....
(име, фамилия) (подпис)
Председател на изпитната комисия:.....
(име, фамилия) (подпис)
Директор/ръководител на обучаващата институция:.....
(име, фамилия) (подпис)
(печат на училището/обучаващата институция)

VI. ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Кюкчиева, Я. Обща фотография. Ч I и II. ДИ "Техника", София, 1991.
2. Боев, П. Фотографско изкуство в България, 1856-1944. Изд. "Септември", София 1983
3. Боев, П. Фотографско изкуство в България, 1845-19995. Изд. "Български художник", София, 2000
4. Йофис, Е. А. Фотографска техника. Изд. "Техника", София, 1975
5. Хакинг, Дж., Д. Къмпани. Фотографията. Цялата история. София, 2014
6. Вурст, В. Обективите като изобразително средство. ДИ "Техника", София, 1981
7. Кемилев А. Изкуството да фотографираме. Ди "Наука и изкуство", София, 1962
8. Предов Д. Увод художествената фотография, НБУ

Националната изпитна програма е разработена от авторски екип, сформирани по проект BG05M2OP001-2.014-0001 „Подкрепа за дуалната система на обучение“, финансиран от Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейските структурни и инвестиционни фондове.